

ČLANCI

Kraljice neba, raduj se

Miroslav Vuk, Zagreb

Franjevac o. Marian Jaić objavio je u pjesmarici "VINAC" 1827. prvi put na hrvatskom jeziku (svojega vremena) prijevod latinskoga himna *Regina caeli, laetare, Kraljico neba, raduj se*.

Pjesmarica je bila tiskana u Osiku i do početka našega stoljeća izašla je u 12 izdanja. Jaićev prijevod glasi:

"Kraljico neba raduj se, Alleluja!

Jer kog- si dostojna bila nosit, Alleluja!

Uskrsnu kako je reko: Alleluja!

Moli za nas Boga. Alleluja!"

Godine 1850. o. Marijan tiska u Budimu svoj kantual: "NAPIVI BOGOLJUBNIH CERKVENIH PISAMAH", u kojem na 70. stranici nalazimo prvi put tiskan i napjev ove popijevke, koji se doslovno sačuvao do naših dana. Sa sigurnošću možemo pretpostaviti da je o. Marijan i autor napjeva. Jaićevu verziju prihvatio je Vilko Novak, učitelj glazbe i pjevanja u kraljevskoj muškoj učiteljskoj školi zagrebačkoj, stavivši je u *Crkvenu pjesmaricu*, za niže i više pučke, više djevojačke i nalik na njih škole, u Zagrebu 1909. Zahvaljujući Novakovoj pjesmarici ta lijepa uskrsna himna proširila se diljem zagrebačke nadbiskupije i po cijeloj Hrvatskoj.

Dok se pripremao za tisak HRVATSKI CRKVENI KANTUAL Jaićeva i Novakova verzija napjeva svidjela se priređivačima ali ne i prijevod riječi. Kanonik Janko Barlè je tad zamolio nadbiskupa vrhbosanskog Ivana Evandelistu Šarića da prepjeva riječi i prilagodi ih Jaićevu napjevu. Nadbiskup je prepjevao, kao uzorak, prvu kiticu u četiri različite inačice:

1. *Raduj se, Kraljice neba! Aleluja!*
Božanski Sinak Ti danas, Aleluja!
Uskrsnu, kako proreče. Aleluja!
Moli se Višnjemu za nas! Aleluja!

2. *Raduj se, Kraljice neba, Aleluja!*
Pobjedi Sinka si svoga! Aleluja!
Uskrsnu kako proreče, Aleluja!
Milost nam prosi kod Boga. Aleluja!

3. *Radosna, Marijo budi! Aleluja!*
Sinak Ti pobjedu steče. Aleluja!
Uskrsnu kako proreče! Aleluja!
Sjajna nam zora zarudi! Aleluja!

4. *Raduj se, Kraljice neba!*

Ljuta je satrta guja – Alelu – luja!

Uskrsnu Sinak Ti dragi!

Evo nam zorina ruja – Alelu – luja!

(Nadodana je bilješka: Živahni daktilo-trohejski ritam.)

Kako se u Božjem narodu već udomaćio Jaićev napjev i riječi, urednici *Kantuala* prihvatili su njegovu verziju u harmonizaciji Franje Dugana i blagoj tekstovnoj modifikaciji kanonika Ferde Rožića. I tako se ovaj omiljeli i lijepi uskrsni himan pjevao ili pjeva do naših dana.

Međutim, neki orguljaši i orguljašice, samozvani muzikolozi, u više zagrebačkih crkava, kao i u gradovima i župama Hrvatske, u naše vrijeme osakatiše napjev i tako osakaćen uporno naturavaju vjernicima u crkvi. Tužno je što i neki svećenici odobravaju takav postupak. Zašto se tako samovoljno postupa s popijevkom koja je Božjem narodu posebno mila i draga i koju svi otvorena srca radosno pjevaju?

I je li itko barem malo nadzire što se sve i kako pjeva u zagrebačkim crkvama, a da o onima udaljenijima i ne govorim?

Zabrinjava samovolja pojedinih orguljaša i orguljašica, voditelja crkvenoga pjevanja na ovim našim područjima, da se ne pridržavaju i ne poštuju napisano i objavljeno u crkvenim pjesmaricama.

Držim, da je nužno podsjetiti orguljaše, a i pojedine preč. župnike da se sa crkvenim popjevama ne može raditi kako se kome svidi. Tužno je slušati kad se u svete uskrsne dane umjesto *Kraljice neba, raduj se* i ostalih hrvatskih uskrsnih popjevaka uporno pjeva "John Brown marcia": *Glori, Glori!* (canto popolare antirazista americano). Ili *Duga, duga, cesta, cesta!*

Kad smo, zahvaljujući raznim tamburašima i "VIS-ovima", koji su ne tako davno preplavili naše crkve, a u naše vrijeme netragom nestale, zaboravili skoro sve hrvatske crkvene pučke popijevke, neka se barem ne nagrđuju, skraćuju, sakate one koje su nam ostale u sjećanju, a među njima je i *Kraljice neba, raduj se!* *Aleluja!*